

IH SKUPNOSTIH • UTRIP ŽIVLJENJA V KRAJEVNIH SKUPNOSTIH • UTRIP ŽIVLJE

Srečanje starejših krajanov

Na predvečer praznika OF 26. aprila so se v prostorih osnovne šole Vlade Miklavc Vrhovci zbrali krajanji, stari nad 70 let in predstavniki družbenopolitičnih organizacij krajevne skupnosti Vrhovci.

Kot vsako leto je bilo tudi letos to srečanje namenjeno v znak pozornosti in spoštovanja do teh krajanov, ki so dali svoj delež pri graditvi krajevne skupnosti v vojnem in po-vojnem obdobju.

Predsednik sveta krajevne skupnosti Vrhovci Drago Maroša je prisotne seznanil z aktualnimi družbenopolitičnimi dogodki in o predvidenem razvoju krajevne skupnosti ter se jim zahvalil za dosedanje aktivnost, ki so jo prispevali svojem kraju. Srečanje so popestrili s svojim nastopom cicibani VVO Angele Miklavc-Mami, učenci osnovne šole Vlado Mi-

klavc Vrhovci, pevski zbor Ivan Cankar pod vodstvom Toneta Bračka in gledališki igralec Janez Škof. Sledila je skromna zakuska, ki se je podaljšala v prijetno in zadovoljno medsebojno kramljanje. Povedali so, da so zelo veseli in zadovoljni, ker jih družba ni pozabila in ponosni na razvoj svojega kraja.

Predsednica komisije za zdravstvo in socialno varnost pri Svetu KS Vrhovci Marija Marolt je že v uvodnem nagovoru povedala, da imajo organizatorji tega srečanja še veliko lepih načrtov za naprej, ki bi jih želeli realizirati skupaj s starejšimi krajanji. V mislih imajo razna predavanja s področja zdravstva, socialnega varstva, prometa. Radi pa bi organizirali tudi razstavo njihovih ročnih izdelkov.

Mara Vrhovec
Cesta na Bokalce 3
LJUBLJANA

V KS VRHOVCI

Borci in aktivisti OF

Zbrani na letni konferenci v osnovni šoli Vlado Miklavc so v uvodu letne konference poslušali prisrčno dobrodošljico pionirske organizacije, z željami po dobrem sodelovanju, zdravju in osebni sreči ter izrečeni zahvali za uspešno opravljenem delu v boju proti okupatorju v času NOB in priborjeno svobodo katero danes uživajo mladi. Obljubili so, da bodo kot pionirji po svojih močeh čuvali priborjeno svobodo in našo samoupravno socialistično ureditev.

Letni konferenci ZB je prisostvovala tudi delegacija mladine iz osnovne šole, predstavniki sosednjih organizacij ZB, Brda in Kozarji, predstavnik SZDL, ZRVS, ZVVI, RK in sveta KS iz Vrhovc. Prisotni so poslušali obsežno poročilo predsednika, kateri je orisal zunanjo in notranje politično situacijo, delo izvršnega odbora za enoletno obdobje ter podal osnove programa dela za leto

1984. Podano je bilo finančno poročilo in poročilo nadzornega odbora.

V razpravi katera je sledila po poročilih je bilo zaznati, da so člani ZB živo zainteresirani kljub starosti, da se k gospodarskim težavam pristopi takoj z vso resnostjo in odgovornostjo v duhu sprejetih stabilizacijskih ukrepov. Borci zahtevajo, da se odločneje ukrepa proti netilecem vnašanja spletka tako političnih kot gospodarskih in da se odpočije iz položajev s posebnimi pooblastili ljudje, kateri nam delajo gospodarsko in politično škodo. Borci so odločno pripravljene braniti naš dogovorjeni socialistični sistem, skovano bratstvo in enotnost narodov in narodnosti Jugoslavije. Še odločneje se bodo zavzeli, da se ohranijo in prenašajo tradicije NOB.

Obljubili so borčevsko pomoč osnovni šoli Vrhovci ter bodo z zadnjimi močmi dopolnili program iz zgodovine NOB v domačem kraju, kateri naj bi služil kot pomnik bodočim mladim rodovom.

Še naprej bodo delali v SZDL in samoupravnih organih KS v SLO in DS.

Še nadalje bo ostala odločno začrtana usmeritev skrb za socialno in zdravstveno ogrožene člane ZB, sodelovanje s sosednjimi organizacijami ZB - Brdo, Vič, Kozarje in Stane Sever.

STANE ŽEROVNIK

ZAKAJ TAKO?

Bomo spet predolgo čakali?

V krajevni skupnosti Trnovo imajo poleg ostalega dela na skrbi tudi potek priprav na prenovo Eiprove ulice. Le-ta je namreč za KS zelo pomembna, saj naj bi potem, ko bo prenova končana, ta del Ljubljane predstavljal živo staro mestno jedro. V zgradbah ob Eiprovi bodo lokalni storitvene obrti, precej prostora bodo dobili tudi gostinci ter obrtniki, ki bodo izdelovali stvari, zanimive za domače in tuje goste. V KS Trnovo pa se zdaj bojijo, da bo namesto prijetnega lokala v hiši na Eiprovi 5 nastala obrtniška delavnica, ki že zdaj - vsaj po svoji zunanji podobi - Trnovemu ne čaka posebne časti. Gre za delavnico obrtnika na Karunovi 4 b, kjer izdelujejo lesene predmete. To hišo je treba zaradi ureditve nove trnovske soseske zdaj podreti, obrtnika pa preseliti. Krajevna skupnost ne soglaša, da bo obrtnik dobil prostore na Eiprovi 5. Pri Zilovem ozdu Urejanje stavbnih zemljišč, enota Vič, pravijo, da je odbor za prenovo preselitev odobril, kaj in kako pa bosta potem hiša in njena okolica zgedali, pa bodo že poskrbeli inšpektorji in vsi ostali, ki se s takimi stvarmi ukvarjajo. To je seveda lahko res, vprašanje je le, če se o vseh teh rečeh enkrat za spremembo ne bi dogovorili že prej in ne tako kot ponavadi, ko bo že nekoliko pozno. Smo res pozabili na tisti dobri stari slovenski pregovor »Bolje v rabeč v roki kot golob na strehi.«

Svet potrošnikov KS Milan Česnik je obravnaval...

Na svoji 2. seji dne 19. 4. 1984 je Svet potrošnikov KS Milan Česnik sprejel naslednje sklepe:

1. Soglasje za mimi okrepevalnico v namenski prikolici IMV Novo mesto na Jadranski ulici 19 bo podal šele, ki bo ponudnik pridobil priporočilo FNT VTOZD Fizika ter VTOZD Matematika in mehanika, da podpirajo postavitev kioska. Ponudba naj bi bila več vrstna z hladnimi in toplimi napitki brez-alkoholnimi pijačami, razna cvrtja, topli sendviči in razne mesne jedi iz elektro žara. Za občne postavitev tega kioska ni zanimiva.

2. Ponudnik za opravljanje gostinske dejavnosti - okrepevalnice na Tržaški 17 bo eventualno dobil soglasje, šele ko bo pridobil soglasje hišnega sveta, ter predložil SP načrt adaptacije poslovnega prostora.

3. O soglasju k postavitvi kioska za tople malice na križišču Langusove in Tržaške ceste bo Svet potrošnikov razpravljati potem, ko se bo odločil v zvezi z opravljanjem gostinske dejavnosti na Tržaški cesti 17.

4. Svet potrošnikov je podal soglasje k postavitvi kioska za maloprodajo sadja in zelenjave na vogalu Tržaške in Jadranske z uporabo standardnega, tipiziranega kioska.

5. Svet potrošnikov daje pobudo, da se bolj uredi lokal bivše mlekarne na Tržaški 24, ker kazi videz v KS, ter ne koristi potrošnikom.

6. Svet potrošnikov daje pobudo, da Mercator TOZD Dolomiti prouči možnost, da bi ponovno usposobil jedilnico s ponudbo nekaj menuev v času kosila nad bifejem na Tržaški 37 b ter poskrbel za boljše urejenost samega bifeja.

7. Povzetke sklepov in rezultate dela Sveta potrošnikov naj objavi Naša komuna.

Marija Drofenik

IZ HORJULSKE DOLINE KORUZA, KROMPIR, PŠENICA

Pregon barjanskih tal

V teh dneh se bo končala ureditev prve faze, hidro in agro melioracij v Horjulski dolini. Zajela je okrog 145 ha zemljišč med Horjulom in Zaklancem. Nekaj več kot polovico zemlje je v lasti splošnega ljudskega premoženja, preostalo pa imajo kmetje.

Po ureditvi Horjulke je VGP TOZD Hidroinženiring izdelal projekte za hidromelioracijo Horjulске doline v treh delih. Prvi, največji, je med Horjulom in Zaklancem, naslednji, 100 ha, med Horjulom in Vrzdencem ter zadnji, 119 ha obsegajoč, pa med Zaklancem in Šujico.

Kot smo že zapisali, zaključujejo dela na prvem delu meliorirane Horjulске doline. Investitor je SOZD KIT delovna organizacija kmetijska druga Ljubljana s sredstvi kmetov, banke in Zveze vodnih skupnosti Slovenije. Skupna vrednost naložbe je 12 milijonov po cenah 1981. leta. Izvajalec del v prvi fazi je »14. oktober« iz Gornje Radgone.

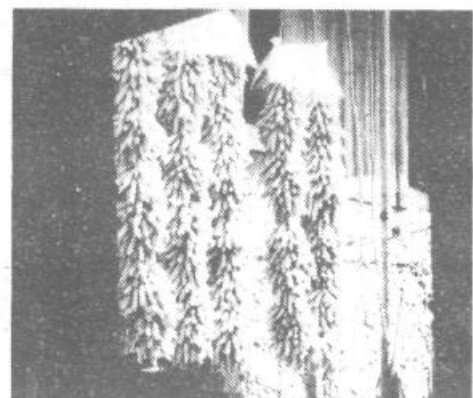
»84 kmetov je z veseljem pristopilo k skupnosti in izvedbi melioracij,« je opredelil razmerje kmetov do teh velikih del direktor Kmetijske zadruge Ljubljana Jože Tanko. »Po želji kmetov smo tudi naredili odprt sistem jarkov, ker so zemljišča slabe kakovosti in ker je ob dežju izjemno velik pritok voda z okoliških hribov. Za jarke so izkopali okrog sto tisoč kubičnih metrov zemlje. Nasuli so jo na vmesne parcele in ukrivili tako, da bo zagotovljen odtok vod s kmetijskih površin. Zavedati se moramo, da je bilo okrog polovico zemljišč barjanskega značaja in je na njih rasla le kisla trava.«

Kmetje že obdelujejo meliorirana zemljišča. Posejali bodo silažno koruzo in pšenico ter posadili krompir. Seveda prvo leto še ne bo dosežen maksimalni pridelek, saj se bo morala tudi mrtvica po založnem gnojenju navaditi na novo, pomembno funkcijo. Jeseni bodo izvedli še zložbo zemljišč, tako, da bo omogočeno sodobno pridelovanje. SLP ozemlja bodo dobili združeni kmetje v 20-letno obdobje.

»Predvidevamo, da bomo jeseni pričeli z melioracijami ozemlja med Horjulom in Vrzdencem, 1985. leta pa s preostalim zemljiščem. Pri tem bomo tesno sodelovali z Območno vodno skupnostjo Ljubljana - Sava, ki bo preko njene zveze tudi preskrbela pretežni del sredstev za to hidromelioracijo.

To pa niso vsa tovrstna dela v naši občini. Pripravljamo se na hidromelioracijo 245 ha velikega ozemlja Dobravica. Ta je 85 odstotno v splošni ljudski lasti. Tudi tam naj bi uvedli odprte jarke in prepričani smo, da bo prišel s teh zemljišč obilnejši pridelek že 1985. leta.

Za vsa dela pa moram reči, da potekajo pod izjemno težkimi pogoji in s kmeti občudujemo delavce, ki vestno izpolnjujejo delovne naloge,« je zaključil pripoved sogovornik. S.J.

Do melioracije je bil znaten del ozemlja med Horjulom in Zaklancem primeren le za rast kislih trav, saj so tam znatne barjanske površine. Po hidro in agro melioraciji se bodo zemljišča izboljšala in tudi kmetje iz Horjulске doline bodo lahko pridelovali najzahtevnejše poljedelske rastline.

LISTI IZ ZGODOVINE OBRTI - II

Govoreče oči ilegalcev

Mi, ki nismo doživljali II. svetovne vojne, si težko zamišljamo življenje v mestu. Vsaka hiša, vsak prostor v njej ima svojo kroniko vsakodnevnih in izjemnih dogodkov.

Izjema ni bila niti gostilna Krčon, ki je do 1947. leta stala na mestu, kjer je sedaj zgradba občinske skupščine.

Zanimiva je lahko še ena primerjava. Vsak prostor, vsake hiše ima svojo zgodovino boja za obstanek in osvobodjenje. Tudi skupni spominski blok NOB Krčonovih je sestavljen iz štirih, močno različnih prekatov.

Pokojni oče Viktor se je pri stricu na Reki izučil za peka. Naučil se je govoriti italijansko, žal je okusil

goste pustili pri miru,« je izostrila delček medvojnega dogajanja v njihovi gostilni Marija.

Vse ni potekalo tako neopaženo kot bi lahko izluščili iz teh vrstic. Policaj z Bleiweisove ulice je poročal postaji, da se v gostilni Krčon zbira »revolucionarna mladina in, da jo tam podpihujejo k vzratnim dejanjem.« Na srečo je ovadbo prestregel aktivist OF na policiji in, ko jo je pokazal Mariji, je dodal: »Gospa, midva nič ne veva o tem.«

»K nam niso prihajali le na nepoklicanim očem skrite pogovore. Spominjam se moškega, ki je prvo leto vojne s pomočjo palic prihajal na večerjo. Vedno sem mu postregla s krepko jedjo. Ob osvoboditvi Ljubljane se je spet prikazal. Bil je v partizanski uniformi in je dejal: »Prišel sem se zahvalit za hrano, ki ste mi jo dajali 1941. leta, ko sem se zdravil zaradi ozeblin. Takrat sem si rekel, če ostanem živ, bom prvo pot v Ljubljani namenil k vam,« je pridala še en drobec iz tistih dni.

Ker so bila živila na karte, je morala gostilničarka imeti za otroke primerno število kart. Pobrali jih je morala že ob naročilu. Kvestorini so to pogosto preverjali. Ker se je pri Krčonu hranilo precej aktivistov in drugih sodelavcev OF, ki niso imeli kart, je goste gospodinja zaščitila tako, da jim je povedala, koliko so »plačali« za jed, sama pa je večkrat na zahtevo kvesturina plačala znatno podkupnino, da je niso ovadili zaradi prekrška.

K Mariji Bizjak-Krčonki so se radi zatekali po obleke za otroke in odrasle. Mnogim so njihova oblačila ter obleke nekaterih Trnovčanov pomagale premagovati gorje taborišč, požigov in plenitev sovražnika.

»Pri nas se je med vojno večkrat oglašil igralec Lojze Potokar. Nekoč je prišel z bližnje domobranske postojanke po vino mlad vojak. Lojze mu je namignil: »Pobček, te cune vrzi dol, pa pojdi domov in očetu pomagaj na kmetiji!« Domobranci: je odšel. Lojzetu sem svetovala naj tudi on hitro odide. Ni preteklo četr ure, so že bili domobranci pri nas. Naredila sem se nevedno, ker gostilničarka praviloma nič ne vidi in ne sliši. V takih časih, kot smo jih preživljali takrat, pa ni smela nikdar pozabiti tega pravila.

Ob vseh teh utrinkih, ki združujejo pogum, samozavest, kljubovanje in pomoč, pa se Mariji Bizjak utrne v srcu pogosto tudi zven bolečine ob spominu na pokojna nečaka Radota in Rudija Pešlja. Rudi je bil skladatelj in kapelnik godbe IX. korpusa, ki je bil ustanovljen 20. decembra 1943. leta v Gorenji Trebuši. Zahrbtno so ga umorili bežeči belogardisti, ko je zaostal za enoto, ki je hitela nekaj dni pred svobodo proti Trstu, da bi tam zaigrala osvobodilcem.

Zaboli jo zato, ker je tako kot njihova gostilna, pribežališče aktivistov in sodelavcev NOB, pozabljen tudi njen prispevek k osvoboditvi domovine izpod tujeja jarma. STANE JESENOVEC

Članica okrožnega komiteja SKOJ rajona Vič Nena Luzar-Zora je o delu Marije Bizjak (na sliki) med NOB med drugim zapisala: »Kljub temu, da je bila tov. Bizjakova leta 1943 ovađena, imela doma preiskavo in bila dvakrat zaslišana na kvesturi, nam vseeno ni nikdar odrekla pomoči. Vseskozi je delala požrtvovalno in predano ne glede na nevarnosti in če ne bi imeli zatočišča pri njej, se večkrat ne bi vedeli kam obrniti.«

tudi fašizem. Ko so Italijani prvič korakali po Tržaški cesti, je 16 letni Majdi in 13-letni Zmagi svareče dejal: »Punčki, ne vesta, kaj nas čaka!« Tolažil je tudi jokajočo ženo.

Z ilegalci ni imel stika. Ker je bil tako neobremenjen, je lahko samozavestno nastopal proti Italijanom, ki so nekajkrat preiskali gostilno in premetali stanovanje.

Kamo močno se je zavedala nedovoljenega početja Marija Bizjak in možnih posledic. Je prav gotovo izraženo v priznanju da so spali s pripravljenimi kovčki ob posteljah.

»Po nenavadnem izrazu oči sem spoznavala ilegalce. Običajno je prišel eden, čez nekaj časa pa sta se mu priključila še dva. Navadno so prihajali dopoldne, ko so bile gostilniške sobe prazne. Med ilegalci, ki so najpogosteje zahajali k nam, so bili tudi tako imenovani »Mariborski študenti«. Zanimivo je, da so policaji opravljali preiskave pri nas, medtem ko so